– odp –

Warszawa, dania 21 października 2019 roku

Trybunał Konstytucyjny
Al. J.Ch. Szucha 12a
00-918 Warszawa

Skarżący: M K

Reprezentowany przez r*adcę prawnego Sebastiana Jarycha (PZ-KL 329/03), adres do korespondencji ul. Podchorążych 38, 00-463 Warszawa z dopiskiem KSP NSZZ „Solidarność"*

Sygn. akt Ts 111/19

Pismo procesowe

uzupełnienie braków formalnych skargi konstytucyjnej

Stosownie do zarządzenia z dnia 3 października 2019 r., w imieniu skarżącego którego jestem pełnomocnikiem,
ad 1 składam:

1. pełnomocnictwo szczególne do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania skarżącego przed Trybunałem Konstytucyjnym wraz z 4 kopiami;
2. podpisany i ostemplowany egzemplarz skargi konstytucyjnej oraz 4 poświadczone za zgodność z oryginałem kopie skargi;
3. odpisy oraz 4 kopie 2 wyroków i 1 decyzji wydanych w sprawie wraz z uzasadnieniami.

Ad 2
Oświadczam, iż: wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia marca 2019 r. w sprawie został doręczony przesyłką z dnia kwietnia 2019 r. o numerze za elektronicznym potwierdzenie odbioru (kopia koperty w załączeniu). Datą odbioru przesyłki zgodnie z informacją z elektronicznego systemu śledzenia przesyłek listowych był 17.04.2019 r. g. 14.03. (dane za stroną https://emonitoring.poczta-polska.pl/).

Ad 3
Stan faktyczny sprawy został opisany w punkcie 4 uzasadnienia, tym niemniej strona jeszcze raz wyjaśnia:

1) W roku 2009 skarżący został zwolniony przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej ze służby w PSP z uwagi na stan zdrowia oraz posiadanie wymaganej wysługi emerytalnej.
2) W tym samym roku 2009 Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (dalej: „Dyrektor ZER MSW") przyznał skarżącemu mundurowe świadczenie emerytalne.
3) Ze względu m.in. zmianę stanu zdrowia (orzeczenie o zdolności do służby) oraz na interes społeczny Komendant Główny PSP Decyzją Nr z dnia lutego 2016 r. w trybie art. 155 ustawy kodeks postępowania administracyjnego uchylił decyzję z 2009 r. o zwolnieniu skarżącego ze służby.
4) W związku z decyzją Komendanta Głównego PSP z 2016 r. Dyrektor ZER MSW, na wniosek skarżącego wydał decyzję z dnia lutego 2016 r o zawieszeniu prawa do świadczenia emerytalnego z uwagi ponowne podjęcie służby (decyzja ta nie była skarżona przez stronę).
5) Następnie w dniu 13 maja 2016 r. skarżący otrzymał kolejną decyzję Dyrektora ZER MSW z kwietnia 2016 r. o nr ew. (która była przedmiotem kontroli sądowej w niniejszej sprawie). Decyzją tą stwierdzono, iż z dniem lutego 2016 r. ustało prawo skarżącego do emerytury policyjnej.
6) Odwołanie od decyzji z dnia maja 2019 r. skarżący wniósł do Sądu Okręgowego w W , który wyrokiem z dnia stycznia 2017 r. w sprawie oddalił odwołanie.
7) Na skutek apelacji od powyższego wyroku wniesionej przez skarżącego Sąd Apelacyjny w W wydał w dniu od marca 2019 r. wyrok będący postawą niniejszej skargi konstytucyjnej.
8) Zaznaczyć należy, iż w dniu 10 lutego 2017 r., a więc po wydaniu wyroku I instancji, a przed wydaniem wyroku Sądu Apelacyjnego zmianie uległy przepisy ustawy emerytalnej, zaś ustawa wprowadzająca zmiany wskazała, iż zmienione przepisy mają zastosowanie do niezakończonych (toczących się) spraw.

Jeśli Wysoki Trybunał oczekuje dalszego (szerszego omówienia stanu faktycznego) uprzejmie wnoszę o wskazanie w jakim zakresie stan faktyczny wymaga uzupełnienia.

Ad 4

Jak wskazano w skardze konstytucyjnej strona skarżąca miała problem z odtworzeniem drogi rozumowania na jakim oparł się Sąd Apelacyjny wydając wyrok z dnia marca 2019 r. Dlatego przedmiotem kontroli konstytucyjnej strona nie uczyniła przepisu w każdym możliwym jego znaczeniu, a jego rozumienie przyjęte przez Sąd Apelacyjny w W (i które na chwile obecną jest akceptowane w innych rozstrzygnięciach analogicznych spraw).

Inaczej mówiąc strona w sprawie wskazuje na konieczność wydania przez Wysoki Trybunał wyroku zakresowego (czy inaczej interpretacyjnego), albowiem same przepisy prawa będące podstawą rozstrzygnięcia mogą zostać wyłożone również zgodnie z Konstytucją RP. Tym niemniej praktyka orzecznicza Sąd Apelacyjnego w W , który z uwagi na swoją pozycję ustrojową jest sądem wiodącym w sprawach dotyczących świadczeń emerytalnych służb mundurowych, przyjmuje jedną z możliwych wykładni skarżonych przepisów, która to wykładnia jest

zdaniem strony skarżącej wadliwa i sprzeczna z przysługującymi na podstawie Konstytucji RP prawami.

Możliwość procedowania takich skarg dopuszcza Trybunał Konstytucyjny w swoim orzecznictwie. Tytułem przykładu wskazać można wyrok z dnia 31 stycznia 2001 r. sygn. akt P 4/99, gdzie Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż ... *uproszczeniem byłoby ujmowanie relacji między kwestionowanymi przepisami ustawowymi i mającymi stanowić podstawę ich oceny przepisami konstytucji tylko i wyłącznie w kategoriach całkowitej i jednoznacznej zgodności lub braku zgodności. Norma ustawowa może być bowiem tylko częściowo sprzeczna z konstytucją, zaś w części (w określonym zakresie) z nią zgodna. Może też zachodzić szczególna sytuacja, gdy niektóre tylko interpretacje przepisu prawnego uznane zostają za sprzeczne z konstytucją.*

W ocenie strony skarżącej wyrok Sądu Apelacyjnego w W (jego uzasadnienie) wskazują, iż w ocenie tego sądu właściwe rozumienie art. 12 w związku z art. 39 ust. 1 pkt 1 *ustawy z dnia 18 lutego 1994 r o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin* – **dalej ustawy emerytalnej,** pozwala na zaniechanie stosowania gwarancji nienaruszalności decyzji emerytalnych zawartej w art. 33 ustawy emerytalnej, w brzmieniu nadanym stawą z dnia 10 lutego 2017 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U poz. 715) – **dalej ustawa zmieniająca**, w sytuacji jeśli decyzja o zwolnieniu ze służby na podstawie której wydano decyzję emerytalną został w późniejszym czasie uchylona na podstawie art. 155 kpa.

Art. 39 (znajdujący się w dziale 5 ustawy emerytalnej zatytułowanym Dział V. Ustanie i zawieszanie prawa do świadczeń oraz zmniejszanie ich wysokości), stanowi:

Prawo do świadczeń ustaje:

1) gdy przestanie istnieć którykolwiek z warunków wymaganych do uzyskania prawa do świadczeń;

2) (uchylony)

3) jeżeli osoba pobierająca świadczenie uzależnione od inwalidztwa lub niezdolności do pracy, pomimo skierowania na badania lekarskie, nie poddała się tym badaniom bez uzasadnionej przyczyny;

4) w razie śmierci osoby uprawnionej;

4. w razie skazania funkcjonariusza, który ma ustalone prawo do emerytury lub renty, prawomocnym wyrokiem sądu, o którym mowa w art. 10 ust. 2.

Z kolei art. 12 ust. 1 ustawy emerytalnej (albowiem tylko ten ustęp tego przepis może się odnosić do przedmiotowej sprawy) stanowi:

1. Emerytura policyjna przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiada 15 lat służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celnej, Służbie Celno-Skarbowej lub w Służbie Więziennej z wyjątkiem funkcjonariusza, który ma ustalone prawo do emerytury określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obliczonej z uwzględnieniem okresów służby i okresów z nią równorzędnych.

Natomiast art. 32 ustawy emerytalnej (zawarty w dziale IV zatytułowanym Ustalanie prawa do zaopatrzenia emerytalnego) stanowi

1. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego i wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia ustala w formie decyzji:

***1)** w stosunku do funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego,*

Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa i Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, Służby Celno-Skarbowej oraz członków ich rodzin - organ emerytalny określony przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych;
(...)
2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, doręcza się zainteresowanemu na piśmie wraz z uzasadnieniem oraz pouczeniem.
2a. (...).
3. Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego wszczyna się na wniosek zainteresowanego.
3a. Postępowanie, o którym mowa w ust. 3, powinno być zakończone nie później niż w terminie 60 dni od dnia zgłoszenia wniosku.
4. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje zainteresowanemu odwołanie do właściwego sądu, według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.
5. Odwołanie do sądu przysługuje również w przypadku niewydania przez organ emerytalny decyzji w terminie określonym w ust. 3a.
6. Jeżeli prawo do świadczenia pieniężnego zostało udowodnione, lecz wydanie decyzji ulega zwłoce z powodu niemożności ustalenia wysokości świadczenia lub innych okoliczności, organ emerytalny przyznaje osobie uprawnionej świadczenie w kwocie zaliczkowej.

Natomiast art. 33 emerytalnej obowiązujący na dzień wyrokowania (i dokonywania wykładni prawa przez Sąd Apelacyjny w W) stanowi:

1. Decyzja organu emerytalnego ustalająca prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia ulega uchyleniu lub zmianie na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli:
1) *zostaną przedstawione nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności faktyczne, które mają wpływ na prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia;*
2) *decyzja została wydana w wyniku przestępstwa;*
3) *dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;*
4) *decyzja została wydana na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu emerytalnego przez osobę pobierającą świadczenie;*
5) *decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie, które zostało następnie uchylone, zmienione albo stwierdzono jego nieważność;*
6) *przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu emerytalnego.*
2. Z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 2 i 3 decyzja może zostać uchylona lub zmieniona również przed stwierdzeniem sfałszowania dowodu lub popełnienia przestępstwa orzeczeniem sądu lub innego organu, jeżeli sfałszowanie dowodu lub popełnienie przestępstwa jest oczywiste, a uchylenie lub zmiana decyzji są niezbędne do zapobieżenia poważnej szkodzie dla interesu publicznego.
3. Z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 2 i 3 można uchylić lub zmienić decyzję także w przypadku, gdy postępowanie przed sądem lub innym organem nie może być wszczęte na skutek upływu czasu lub z innych przyczyn określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego.
4. Uchylenie lub zmiana decyzji, o której mowa w ust. 1, nie może nastąpić, jeżeli od dnia jej wydania upłynął okres:
1) 10 lat - w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 2-4;
2) 5 lat - w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 1 i 5;
3) 3 lat - w przypadku określonym w ust. 1 pkt 6.
5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się, jeżeli w wyniku uchylenia lub zmiany decyzji, o której mowa w ust. 1, osoba zainteresowana nabędzie prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub prawo do świadczenia pieniężnego z tytułu tego zaopatrzenia w wyższej wysokości.
6. O wszczęciu postępowania z urzędu w sprawie uchylenia lub zmiany decyzji, o której mowa w ust. 1, organ emerytalny zawiadamia niezwłocznie osobę zainteresowaną.
7. Uchylenie lub zmiana decyzji, o której mowa w ust. 1, następuje w drodze decyzji organu emerytalnego. Przepisy art. 32 ust. 2 i 3a-5 stosuje się odpowiednio.
8. Organ emerytalny odstępuje od uchylenia lub zmiany decyzji, z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 6, jeżeli uchylenie lub zmiana decyzji wiązałyby się z nadmiernym obciążeniem dla osoby zainteresowanej, ze względu na jej sytuację osobistą lub materialną, wiek, stan zdrowia lub inne szczególne okoliczności.

Podkreślić należy, że z uwagi na znaczenie wprowadzanych w art. 33 ustawy emerytalnej zmian,(co było związane a faktem, iż zmiana ustawy w tym zakresie miała na celu dostosowanie przepisów emerytalnych do standardów konstytucyjnych określonych w *wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lutego 2012 r. (sygn. akt K 5/11)* oraz upływem czasu pomiędzy wydaniem tego wyroku a uchwaleniem przepisów prawa) , w art. 5 ustawy zmieniającej, ustawodawca przewidział, że *Do postępowań niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustaw, o których mowa w art. 1–4, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.*

Podsumowując strona pod kontrolę konstytucyjności poddaje przepisy art. 12 i art. 39 ust. 1 pkt 1, w związku z art. 32 ust. 1 i 2, w związku z art. 33 ustawy emerytalnej rozumianych w ten sposób, iż w razie uchylenia decyzji zwalniającej ze służby, która była podstawą wydania decyzji emerytalnej, możliwe jest wydanie decyzji na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 i art. 12 ustawy emerytalnej z pominięciem ograniczeń czasowych wskazanych w art. 33, w szczególności w art. 33 ust. 4 ustawy emerytalnej.

Ad 5

Art. 67 ust. 1 Konstytucji RP stanowi:
Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa.
Z kolei art. 64 Konstytucji RP stanowi:

1. *Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia.*
2. *Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej.*

W końcu art. 2 Konstytucji RP stanowi:
Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Rozumienie przepisów ustaw emerytalnych , w szczególności gwarancyjnego charakteru uprawnień emerytalnych, na gruncie przepisów art 67 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP było przedmiotem szeregu analiz przed Wysokim Trybunałem.

Kluczowe dla niniejszej sprawy rozumienie znaczenia art. 67 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP znalazło się w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia *28 lutego 2012 r. (sygn. akt K 5/11)*

w wyroku tym Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż

1) Obowiązujące w momencie wyrokowania przez Trybunał regulacje prawne nie zapewniały minimalnych standardów w zakresie ochrony uprawnionych do świadczeń emerytalnych .
2) W wyroku tym Trybunał Konstytucyjny rozpatrując sprawę na gruncie ustawa o emeryturach i rentach z FUS wskazał, iż analogiczne rozwiązania znajdują się w ustawie emerytalnej służb mundurowych – inaczej mówiąc gwarancje w zakresie ochrony nabytych praw emerytalnych powinny być analogiczne we wszystkich systemach emerytalnych.

3) Uwzględniając zapatrywanie wyrażone w wyroku Trybunału z dnia 28 lutego 2012 r. Senat RP przygotował projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Druk 778 Sejmu VIII Kadencji. Efektem prac na tym projektem była ustawa zmieniająca z dnia 10 lutego 2017 r. - przywołana w uwagach wstępnych uzasadnienia skargi
4) Jak wskazuje uzasadnienie projektu ustawy zmieniającej wprowadzona zmiana *miała na celu uwzględnienie wskazówek zawartych w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lutego 2012 r. (sygn. akt K 5/11), stwierdzającym niezgodność art. 114 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (w brzmieniu opubl. w Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227; dalej jako ustawa o emeryturach i rentach z FUS) z Konstytucją.*
5) Wyrok ten za z niezgodne z Konstytucją RP, a więc bezprawne uznał takie rozwiązania legislacyjne, które przewidywały, że *prawomocne decyzje mogły być w tym wypadku weryfikowane z urzędu, na niekorzyść świadczeniobiorcy, i to w każdym czasie (bezterminowo), a ponadto nawet wtedy, gdy wadliwość decyzji wynikała z błędu organu rentowego, który to skądinąd obowiązany był zbadać przesłanki nabycia prawa do danego świadczenia. Co więcej: okres pobierania świadczenia odebranego na zasadzie art. 114 ust. 1a nie był traktowany ani jako składkowy, ani jako nieskładkowy, co w efekcie mogło stanowić przeszkodę w nabyciu prawa do innych świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych, np. renty z tytułu niezdolności do pracy. W istocie zatem ryzyko ponoszone przez osobę podejmującą ważne życiowo decyzje (jak chociażby decyzję o rezygnacji z pracy) nie było równoważone właściwymi gwarancjami prawnymi.* (cytat za drukiem sejmowym 778 VIII Kadencji cześć 2.3).
6) I dokładnie z taką sytuacją mamy miejsce w niniejszej sprawie i to pomimo że ustawodawca dokonał korekty przepisów ustawy emerytalnej.
7) Pomimo tego w Sądzie Apelacyjnym w W ukształtowała się po raz kolejny linia orzecznicza, która pozwala na pozbawienie uprawnionego prawa do emerytury, w sytuacji w której prawo przewiduje możliwość zawieszenia świadczenia emerytalnego.

Strona podkreśla, iż jest to powtórzenie mechanizmu jaki miał miejsce w w przypadku wskazanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 28 lutego 2012 r. Również tam praktyka orzecznicza sądów powszechnych w tym Sądu Najwyższego (a nie literalna treść przepisów) doprowadziły do wykształcenia się takiego rozumienia przepisów prawa, które pozbawiało uprawnionych jakichkolwiek gwarancji nienaruszalności praw emerytalnych, nawet po wielu latach otrzymywania świadczeń.

8) Tyle tylko, że w niniejszej sprawie w rzeczywistości mamy do czynienia z sytuacją jeszcze jaskrawszego naruszenia gwarancji konstytucyjnych. Skarżone rozumienie przepisów (przyjęte i utrzymywane przez Sad Apelacyjnych w kolejnych sprawach) stoi bowiem nie tylko w sprzeczności z sensem stanowiska zaprezentowanego przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 28 lutego 2012, ale również z sensem zmian prawnych dokonanych przez ustawodawcę (w celu doprowadzenia regulacji prawnych do minimalnych standardów ochrony wynikających z tego wyroku Trybunału Konstytucyjnego), a nawet wprost z w sprzeczności z treścią norm prawa.

9) Skoro ustawodawca przewidział bowiem, że do spraw będących „w toku" zastosowanie mają przepisy wprowadzone ustawą zmieniającą, a wśród nich znalazł się przepis przewidujący, że nie jest możliwa zmiana decyzji emerytalnej sytuacji gdy uchyleniu uległa decyzja na podstawie której wydano decyzję emerytalną w sytuacji, w której od wydani decyzji emerytalne upłynęło lat 5 (art. 33 ust. 1 pkt 5 w związku z ust. 4 pkt 2 ustawy emerytalne), to jednoczesne przyjęcie – jak w wykładni prawa Sądu Apelacyjnego w W , iż możliwe jest wydanie takiej decyzji na podstawie art. 12 w związku z art. 39 ustawy emerytalnej, zmuszałoby do przyjęcia, iż normy prawne w ramach tej ustawy są wzajemnie sprzeczne, a to stałoby w sprzeczności z art. 2 Konstytucji RP.

10) Skutkiem takiej sytuacji byłoby również to, iż ochrona przysługująca prawom majątkowym (jakimi są świadczenia emerytalne) nie byłaby taka sama w każdej sytuacji i zależałaby od tego jaką interpretację przepisów prawa przyjmie skład orzekający w danej sprawie.

Na zakończenie skarżący zaznacza, iż zdaje sobie sprawę, iż podstawowym wzorcem kontroli konstytucyjności w niniejszej sprawie, zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego jest art. 67 ust. 1 Konstytucji RP. Tym niemniej jak wskazuje orzecznictwo Wysokiego Trybunału nie jest niedopuszczalne połączenie tego wzorca kontroli z innymi prawami i wolnościami, które nie mogą być samodzielną podstawa kontroli konstytucyjności w sprawach dotyczących świadczeń emerytalnych i z takiej możliwości strona w skardze skorzystała.

Załączniki:

1. pełnomocnictwo i 4 odpisy,
2. skarga i 4 odpisy,
3. 5 odpisów wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia marca 2019 r.
4. 5 odpisów wyroku Sądu Okręgowego w W z dnia stycznia 2017 r.
5. 5 odpisów decyzji ZER.
6. Kopia koperty zawierającej wyrok Sądu Apelacyjnego,
7. 4 odpisy niniejszego pisma.